

Cuprins

TITLUL I . DREPTUL ÎN EPOCA DACO-ROMANĂ	7
Capitolul I. Dreptul în societatea dacică	7
<i>Secțiunea 1. Epoca prestatală</i>	7
<i>Secțiunea a 2-a. Epoca statalității dacice (cca. 82 î.Hr.-106 d.Hr.)</i>	7
§1. Statul dac. Formare, caractere, funcții	7
1. Formare	7
2. Puterea politică statală și religia	11
3. Statul dac de la Burebista la Decebal	11
4. Caractere	11
5. Funcții	12
§2. Aparatul de stat	12
1. Organele centrale	12
1.1. Regele. Viceregele	13
1.2. Consiliul regelui	13
1.3. Diplomații	13
1.4. Clerul	13
2. Administrația publică locală	14
2.1. Organizarea administrativ-teritorială	14
2.2. Dregătorii civili. Sistemul de impozite	14
2.3. Dregătorii militari. Sistemul militar	15
§3. Instituțiile juridice	15
1. Statutul persoanelor	15
2. Dreptul de proprietate	15
3. Familia	16
4. Căsătoria pereche	16
5. Succesiunile	17
6. Dreptul penal și procedura judecătorească	17
<i>Bibliografie</i>	17
Capitolul II. Dreptul în Dacia romană (106-275)	19
<i>Secțiunea 1. Organizarea de stat a provinciei Dacia</i>	19
§1. Statul dac după cucerirea romană	19
§2. Organizarea administrativă a provinciei Dacia	19
1. Decupajul teritorial	19
2. Regimul juridic	20
3. Organele centrale ale provinciei	21
3.1. Guvernatorul	21
3.2. Adunarea provincială	22
3.3. Administrația financiară	23
4. Organizarea militară	23
5. Administrația publică locală	24
5.1. Orașele	24

5.2. Unitățile teritoriale ale orașelor	26
5.3. Așezările rurale	27
<i>Secțiunea a 2-a. Dreptul aplicat în Dacia romană</i>	27
<i>Secțiunea a 3-a. Principalele instituții juridice</i>	30
§1. Căsătoria și familia	30
§2. Dreptul de proprietate	30
§3. Succesiunile	31
§4. Obligațiile și contractele	31
§5. Dreptul penal	32
§6. Procedura de judecată	32
<i>Bibliografie</i>	32

TITLUL II. DREPTUL ÎN EVUL MEDIU ROMÂNESC 35

Capitolul I. Începuturile dreptului medieval 35

<i>Secțiunea 1. Epoca obștilor sătești (275-secolul VII)</i>	35
§1. Importanța retragerii aureliene pentru viața politico-statală	35
§2. Evoluția vieții social-politice până în secolul al VII-lea	36
1. Așezările urbane	36
2. Obștea vicinală (teritorială) romanică	36
§3. Sistemul normativ vicinal	37
1. Organizarea politico-administrativă a obștii	38
2. Organele de conducere ale obștii sătești și „aparatură administrativă”	38
3. Statutul persoanelor	39
4. Rudenia, căsătoria, familia	39
5. Dreptul de proprietate	40
6. Dreptul succesoral	40
7. Obligațiile	41
8. Sistemul punitiv	41
9. Procedura de judecată	41
10. Originea sistemului normativ vicinal	41
§4. Evoluția socio-politică a obștii vicinale românești în secolele VII-XIII	42
<i>Secțiunea a 2-a. Uniunile de obști și debuturile cristalizării politico-statale (secolele VII-IX)</i>	44
<i>Secțiunea a 3-a. Epoca țărilor (secolele IX-XIV)</i>	45
§1. Țările – state feudale incipiente	45
1. Structurile statale	45
2. Transilvania	46
3. Muntenia	47
4. Moldova	47
§2. Legea Țării	48
1. Apariție, structură, caractere	48
2. Norme de drept public	48
3. Evoluția normelor de drept privat	49
<i>Secțiunea a 4-a. Ius Valachicum</i>	50
<i>Bibliografie</i>	50

Capitolul II. Dreptul în Evul Mediu dezvoltat	52
<i>Secțiunea 1. Statele medievale românești de sine stătătoare Țara Românească și Moldova (secolele XI-XVII)</i>	52
§1. Evoluția dreptului românesc medieval	52
1. Pluralitatea juridică	52
2. Legea Țării și obiceiul pământului	52
3. De la Legea Țării la praviță	53
4. Cutumă și praviță	55
5. Dreptul domnesc	56
§2. Statul românesc medieval	56
1. Caracteristici generale	56
2. Funcțiile	57
3. Forma de guvernământ și regimul politic	58
4. Organizarea centrală a statului românesc medieval	62
4.1. Domnia	62
4.2. Locotenența/căimăcămia domnească	68
4.3. Sfatul domnesc	68
4.4. Adunările de stări	71
4.5. Dregătoriile centrale	72
4.6. Marii dregători și subalternii lor	75
4.7. Organizarea judecătorească	76
4.8. Organizarea fiscală	78
4.9. Organizarea militară	80
4.10. Raporturile dintre stat și biserică	80
5. Organizarea administrativ-teritorială	81
5.1. Unitățile administrativ-teritoriale	82
5.2. Județul/ținutul	82
5.3. Domeniul feudal ca „entitate administrativ-teritorială” independentă. Rolul imunităților feudale	84
5.4. Satele	86
5.5. Orașele și târgurile	88
§3. Statutul juridic internațional	93
§4. Instituțiile dreptului penal în Legea Țării	94
1. Infrațiunile	95
2. Pedepsele	95
§5. Instituțiile dreptului civil în Legea Țării	96
1. Statutul juridic al persoanelor	96
2. Rudenia	97
3. Căsătoria	97
4. Familia	98
5. Dreptul de proprietate	99
6. Obligațiile și contractele	104
7. Succesiunile	105
§6. Procedura de judecată	106
<i>Secțiunea a 2-a. Transilvania</i>	107
§1. Transilvania în epoca voievodatului (1176-1541)	107
1. Formarea și statutul internațional	107

2. Raporturile de putere	108
3. Organele centrale	110
3.1. Voievodul. Vicevoievodul	110
3.2. Sfatul voievodului. Dregătorii	111
3.3. Adunările de stări	111
4. Organizarea judecătorească	112
5. Organizarea fiscală	113
6. Organizarea armatei	113
7. Organizarea bisericească	114
8. Organizarea administrativ-teritorială	114
8.1. Comitatele	115
8.2. Scaunele săsești	115
8.3. Scaunele secuiești	116
8.4. Districtele românești	117
8.5. Obștea sătească românească	118
8.6. Orașele	119
8.7. Domeniul feudal	120
§2. Transilvania în epoca principatului autonom sub suzeranitate otomană (1541-1683)	120
1. Suzeranitatea turcească	120
2. Statutul juridic internațional și forma de stat	121
3. Organele centrale ale statului	122
3.1. Principele și autonomia electivă	122
3.2. Consiliul Principelui	123
3.3. Cancelaria principelui	123
3.4. Dregătoriile centrale	124
3.5. Adunarea de stări	124
4. Justiția	125
5. Organizarea fiscală	126
6. Organizarea militară	126
7. Biserica	127
<i>Secțiunea a 3-a. Evoluția dreptului</i>	127
§1. Izvoarele scrise ale dreptului în epoca voievodatului	127
§2. Izvoarele scrise ale dreptului în epoca principatului autonom aflat sub suzeranitate otomană	128
<i>Secțiunea a 4-a. Principalele instituții juridice</i>	129
§1. Statutul persoanelor	129
§2. Rudenia, căsătoria, familia	130
§3. Succesiunile	130
§4. Dreptul de proprietate	131
§5. Obligațiile	132
§6. Dreptul penal	133
§7. Dreptul procesual	133
<i>Bibliografie</i>	134

Capitolul III. Dreptul în epoca absolutismului luminat. Trecerea de la dreptul medieval la dreptul modern	138
<i>Secțiunea 1. Epoca fanariotă (1711-1821)</i>	138
§1. Debutul modernizării dreptului	139
§2. Organizarea statală	141
1. Forma de guvernământ și regimul politic	141
1.1. Despotismul domnesc cu accente iluministe	141
1.2. Lupta boierimii autohtone pentru reforma statului	142
2. Organele centrale ale statului	142
2.1. Domnul	142
2.2. Adunarea stărilor	143
2.3. Sfatul de obște	144
2.4. Sfatul domnesc (Divanul)	144
2.5. Dregătoriile centrale	145
2.6. Nașterea funcției publice moderne	146
2.7. Clasele boierești	146
2.8. Venalitatea slujbelor	147
3. Administrația publică locală	148
3.1. Administrația regională	148
3.2. Județele și ținuturile	148
3.3. Plășile, plaiurile, ocoalele	149
3.4. Orașele și târgurile	149
3.5. Satele	151
4. Organizarea judecătorească și procedura de judecată	151
5. Organizarea fiscală	153
6. Organizarea armatei	154
7. Organizarea bisericii	155
§3. Instituțiile dreptului penal	155
§4. Instituțiile dreptului civil	156
1. Persoanele	156
2. Rudenia, căsătoria și familia	157
3. Dreptul de proprietate	157
4. Succesiunile	158
5. Obligațiile	159
<i>Secțiunea a 2-a. Transilvania – principat aflat sub suzeranitate habsburgică. Epoca Diplomei Leopoldine (1691-1848)</i>	159
§1. Organizarea provinciei	160
1. Organizarea politico-administrativă	160
1.1. Principele	160
1.2. Cancelaria aulică a Transilvaniei	160
1.3. Guvernatorul	161
1.4. Guberniul/Consiliul gubernial regesc	161
1.5. Cancelaria provincială	161
1.6. Generalul armatei transilvănene	162
1.7. Tezaurariatul	162
1.8. Dieta	162
2. Administrația publică locală	162

3. Organizarea justiției	163
4. Organizarea financiară	164
5. Organizarea bisericească	164
§2. Evoluția dreptului	164
§3. Regimentele grănicerești românești	166
<i>Bibliografie</i>	166

TITLUL III. DREPTUL ROMÂNESC ÎN EPOCA MODERNĂ 169

Capitolul I. Epoca monarhiei neo-absolutiste și modernizarea dreptului 169

Secțiunea 1. Statul român între feudalism și modernitate (1821-1858) 169

§1. Primele reforme constituționale. Debuturile constituționalismului modern liberal în gândirea politico-juridică românească (1821-1830)	170
1. Revoluția lui Tudor Vladimirescu (1821)	170
2. Domniile pământene anteregulamentare (1822-1828)	171
3. Proiectele anteregulamentare de reformă constituțională	171
§2. Regulamentele Organice (1831-1832)	174
1. Caracteristicile Regulamentelor Organice	174
2. Organizarea centrală a statului	177
2.1. Domnul	177
2.2. Căimăcămia	179
2.3. Obșteasca adunare ordinară	179
2.4. Miniștrii	179
2.5. Ministerele	180
2.6. Sfatul administrativ	181
2.7. Sfatul administrativ extraordinar	181
3. Administrația publică locală	182
3.1. Județele/ținuturile	182
3.2. Plășile/ocoalele	183
3.3. Orașele	183
3.4. Satele	184
4. Organizarea judecătorească	185
5. Organizarea fiscală	186
6. Organizarea bisericii	186
§3. Epoca regulamentară și consolidarea luptei pentru constituționalismul liberal	186
§4. Revoluția de la 1848 și importanța ei pentru evoluția constituționalismului românesc	188
1. Țara Românească și Moldova	188
1.1. Muntenia	189
1.2. Moldova	190
1.3. Convenția de la Balta-Liman	192
2. Transilvania și Banat	192
3. Neoabsolutismul austriac (1849-1860)	193
§5. Adunările ad-hoc și Convenția de la Paris	194
1. Adunările ad-hoc (1857)	194

2. Convenția de la Paris (7/19 august 1858)	195
<i>Secțiunea a 2-a. Evoluția sistemică a dreptului românesc</i>	199
<i>Bibliografie</i>	201
Capitolul II. Epoca lui Cuza și așezarea bazelor dreptului românesc modern (1859-1866)	204
<i>Secțiunea 1. Unirea politico-administrativă și consolidarea suveranității principatelor române</i>	204
<i>Secțiunea a 2-a. Reforma agrară</i>	205
<i>Secțiunea a 3-a. Evoluția ramurilor dreptului</i>	206
§1. Dreptul constituțional	207
§2. Dreptul administrativ	212
1. Administrația publică centrală	212
2. Administrația publică locală	213
§3. Dreptul civil	214
§4. Dreptul penal	217
§5. Dreptul procesual	218
1. Organizarea judecătorească	218
2. Procedura civilă	219
3. Procedura penală	220
<i>Bibliografie</i>	220
Capitolul III. „Vechiul regat” al României și procesul de „adaptare” a dreptului (1866-1918)	222
<i>Secțiunea 1. Evoluția dreptului și problema „formelor fără fond”</i>	222
<i>Secțiunea a 2-a. Evoluția principalelor ramuri ale dreptului</i>	224
§1. Dreptul constituțional	224
1. Transplant constituțional rațional sau irațional?	225
2. Monarhia constituțională parlamentară și regimul parlamentar dualist	229
3. Guvernământul reprezentativ	231
4. Regimul guvernamental	232
5. Eșecul transplantului constituțional de la 1866?	234
§2. Dreptul administrativ	236
1. Administrația publică centrală	236
2. Administrația publică locală	239
§3. Dreptul civil	241
1. Completările și modificările Codului civil	241
2. Reglementările ce s-au abătut flagrant de la principiile Codului civil	242
§4. Dreptul penal	242
§5. Dreptul comercial	243
§6. Dreptul procesual	243
<i>Bibliografie</i>	245
Capitolul IV. Transilvania – de la liberalism la dualism (1861-1918)	247
<i>Secțiunea 1. Epoca liberalismului (1861-1867)</i>	247
§1. Organizarea de stat	247
§2. Legislația Dietei de la Sibiu (1863-1865)	248

<i>Secțiunea a 2-a. Epoca dualismului austro-ungar (1867-1918)</i>	249
§1. Organele centrale ale statului	249
§2. Organizarea administrativ-teritorială	250
§3. Organizarea judecătorească	251
§4. Dreptul civil	251
§5. Legislația de deznaționalizare	252
<i>Bibliografie</i>	253
Capitolul V. Perioada interbelică și problemele unificării dreptului (1918-1938)	254
<i>Secțiunea 1. Desăvârșirea unității politico-administrative (1917-1921)</i>	254
<i>Secțiunea a 2-a. Problema unificării dreptului</i>	257
<i>Secțiunea a 3-a. Evoluția principalelor ramuri ale dreptului</i>	258
§1. Dreptul constituțional	258
1. Reforma constituțională de la 1923	258
2. Principii și valori constituționale	258
3. Controlul constituționalității legilor	260
4. Separarea puterilor în stat și regimul parlamentar dualist	261
5. Guvernământul reprezentativ	263
§2. Dreptul administrativ	265
1. Administrația publică centrală	265
2. Administrația publică locală	266
§3. Dreptul civil	269
§4. Dreptul comercial	271
§5. Dreptul penal	272
§6. Dreptul procesual	273
1. Organizarea judecătorească	273
2. Procedura civilă	274
3. Procedura penală	274
<i>Bibliografie</i>	274
Capitolul VI. Dreptul în epoca dictaturilor de dreapta (1938-1944)	277
<i>Secțiunea 1. Evoluția vieții constituționale</i>	277
§1. Regimul dictaturii regale (10 februarie 1938 – 6 septembrie 1940)	277
§2. Dictatura antonesciană (septembrie 1940 – august 1944)	280
§3. Repunerea în vigoare a Constituției din 1923	282
<i>Secțiunea a 2-a. Evoluția principalelor ramuri ale dreptului</i>	283
§1. Dreptul administrativ	283
1. Administrația publică centrală	283
1.1. Dictatura regală (1938-1940)	283
1.2. Dictatura antonesciană (1940-1944)	284
2. Administrația publică locală	286
§2. Dreptul civil	288
§3. Dreptul penal	290
§4. Dreptul procesual	290
1. Organizarea judecătorească	290
2. Dreptul procesual penal	290
<i>Bibliografie</i>	291

TITLUL IV. DREPTUL ÎN EPOCA REGIMULUI COMUNIST	292
Capitolul I. Transformări ideologice: marxism-leninismul și evoluția gândirii juridice românești	292
<i>Secțiunea 1. „Constituționalismul” comunist între dictatura proletariatului și rolul conducător al Partidului Comunist Român (P.C.R.)</i>	292
<i>Secțiunea a 2-a Proprietatea socialistă și proprietatea personală</i>	293
Capitolul II. Evoluția principalelor ramuri ale sistemului de drept comunist	295
<i>Secțiunea 1. Dreptul constituțional</i>	295
§1. Principii și valori constituționale	295
§2. Principiile de organizare și funcționare a aparatului statului socialist român	296
1. Rolul conducător al P.C.R.	296
2. Principiul democratismului socialist	296
3. Principiul unității puterii de stat	297
4. Centralismul democratic	297
5. Conducerea colectivă	297
6. Principiul legalității socialiste	298
§3. Sistemul organelor R.P.R./R.S.R.	298
1. Activitatea de exercitare a puterii de stat	298
1.1. Organele centrale ale puterii de stat	299
1.2. Organele locale ale puterii de stat	301
2. Activitatea executivă	302
3. Activitatea jurisdicțională	302
4. Activitatea privind asigurarea respectării legilor	302
§4. Drepturile și îndatoririle fundamentale ale cetățenilor	303
§5. Eșecul „constituționalismului” comunist românesc	305
<i>Secțiunea a 2-a Organele administrației de stat și organizarea administrativ-teritorială</i>	306
§1. Organele centrale ale administrației de stat	307
<i>Secțiunea a 3-a. Organizarea judecătorească</i>	312
§1. Organele judiciare ale statului comunist	312
§2. Organele de judecată extrajudiciare ale statului comunist	313
§3. Ministerul public și auxiliarii de justiție	315
<i>Secțiunea a 4-a. Dreptul civil</i>	315
<i>Secțiunea a 5-a. Ramurile de drept derivate din dreptul civil</i>	317
<i>Secțiunea a 6-a. Dreptul penal</i>	319
<i>Secțiunea a 7-a. Dreptul procesual</i>	322
<i>Bibliografie</i>	323